

Täysistunto

Tiistai 9.6.2020 klo 14.10—19.57

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi yritysten määräaikaisesta kustannustuesta

Hallituksen esitys HE 91/2020 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Anu Vehviläinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään talousvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 45 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Keskustelu

19.13 **Elinkeinoministeri Mika Lintilä** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Onnittelut myös omasta puolestani.

Työ- ja elinkeinoministeriö on yhteistyössä valtiovarainministeriön kanssa valmistellut lakiehdotuksen yritysten määräaikaisesta kustannustuesta. Tuki on tarkoitettu yrityksille, joiden liikevaihto on pudonnut merkittävästi koronaviruksen vuoksi ja joilla on vaikeasti sopeutettavia kustannuksia. Tuki kohdentuu ennen kaikkea koronaviruksesta kärsiviin yrityksiin ja toimialoihin. Myös liiketoimintaa harjoittavat säätiöt ja yhdistykset olisivat tuen piirissä. Jotta tuki kohdentuisi nimenomaan koronasta kärsiviin yrityksiin, on valmistelussa luotu malli, jossa tuen edellytys on, että yrityksen toimialalla on koettu vähintään 10 prosentin myynnin pudotus vertailuajankohtaan nähden. Mikäli yritys toimii tällaisella toimialalla, edellytetään lisäksi, että yrityksen oma liikevaihto on alentunut vähintään 30 prosenttia vertailuajankohtaan nähden. Tukeen oikeutetut toimialat määriteltäisiin erikseen valtioneuvoston asetuksessa, joka annetaan lain tultua voimaan.

Toimialojen tilanne arvioidaan huhtikuun liikevaihtokehityksen pohjalta verraten sitä toimialan viime vuoden maaliskuu—kesäkuun keskimääräiseen kuukausiliikevaihtoon. Tukikausi olisi kaksi kuukautta, huhti- ja toukokuu. Yrityksen tämän jakson liikevaihtoa verrataan vastaavaan vertailukauteen kuin toimialakohtaisessa arviossa eli viime vuoden maaliskuu—kesäkuuhun. Tuki kohdentuisi kiinteisiin kuluihin ja palkkamenoihin. Tuki on tarkoitettu maksaa kertakorvauksena, tuen alarajana on 2 000 euroa ja tuen katto yhteensä olisi 500 000 euroa. Tukea maksetaan yrityksille, joiden vertailukauden liikevaihto neljältä kuukaudelta on vähintään 20 000 euroa. Vuoden 2020 huhtikuun ja vertailukauden liikevaihtotiedot saadaan verottajan alv-tiedoista.

Valtiokonttori hoitaisi kustannustuen käytännön prosessin valmistelusta päätöksiin, lopetuselvityksiin ja mahdolliseen takaisinperintään. Yrityksien olisi hakemuksessaan annettava tuen myöntämiseksi ja maksamiseksi tarvittavat tiedot ja selvitykset. Valtiokonttori voisi ottaa yrityksen hakemuksen käsittelyyn myös tilanteessa, jossa yritys ei kuulu valtioneuvoston asetuksessa mainittuun toimialaan, jonka liikevaihto olisi laskenut vähintään 10

Pöytäkirjan asiakohta PTK 90/2020 vp

prosenttia. Tällöin yrityksen tulisi osoittaa erityisen painavat syyt sille, että sen liikevaihto on alentunut koronatilanteen vuoksi. Kustannustukea voisi hakea, vaikka yritys olisi jo saanut muita suoria tukia koronatilanteessa, mutta nämä tuet vähennettäisiin kustannustuesta. Ravintola-alan tuki ja kuntien myöntämä yksinyrittäjän koronatuki vähennettäisiin täysimääräisesti, ja Business Finlandin ja ely-keskusten yrityksille myöntämistä kehitystuista vähennettäisiin 70 prosenttia.

Arvoisa puhemies! Kustannustukea eivät voi saada yritykset, jotka ovat olleet EU:n valtiontukisääntelyn tarkoittamissa taloudellisissa vaikeuksissa 31.12.2019 ja jotka ovat lainminlyöneet verovelvoitteensa tai jotka ovat konkurssissa.

On syytä myös huomioda, että koronahäiriötilanteessa saadut tuet ely-keskuksista ja Business Finlandista on suljettu eilen. Business Finland ja ely-keskukset käsittelevät normaalisti kaikki hakemukset, jotka ovat saapuneet koronatukien hakujen voimassaoloaikana. Hakujen sulkemisen jälkeen Business Finland ja ely-keskukset rahoittavat yrityksiä normaaleilla rahoitusinstrumenteillaan. Tuen hakeminen olisi mahdollista sitten, kun laki ja siihen liittyvä asetus on hyväksytty. Kustannustuen tavoitteena on vähentää konkurssiin ajautuvien yritysten määrää turvaamalla yritystoiminnan jatkuvuutta ja ylläpitämällä taloudellista tuotantokapasiteettia. Tuen tarkoitus on edistää talouden nopeaa elpymistä akuutin kriisin jälkeen.

19.18 Esko Kiviranta kesk: Arvoisa puhemies! Koronakevään parin kolmen kuukauden aikana hallitus on monin eri tavoin koettanut helpottaa yritysten selviytymistä tukalassa tilanteessa. Käytettyjä keinoja on ollut toistakymmentä. Käytössä ovat olleet ely-keskusten ja Business Finlandin avustus- ja myös lainamuotoiset tuet, yksinyrittäjien avustuksena annettu tuki, ravitsemusalan erityistuki, työnantajan työeläkemaksujen alentaminen, verojen maksujärjestelmät, myös arvonnäköveron lainapalautus tähän mukaan lukien, ja niin edelleen. Mainita kannattaa myös Finnveran takaukset ja Suomen Teollisuussijoituksen pääomasijoitukset. Erittäin tärkeää on ollut työntekijöiden lomautuksen sopeuttaminen tilanteeseen työmarkkinajärjestöjen myötävaikutuksella.

Tämä nyt käsitellyssä oleva hallituksen esitys kustannustueksi, alkuperäiseltä kutsumanimeltään yleistuki, on kuin piste i:n päälle kaikille näille aikaisemmille yritysten tukimuodoille. Tämä on todella yleistuki, jonka tarkoituksena on vähentää konkurssiin ajautuvien yritysten määrää turvaamalla yritystoiminnan jatkuvuutta ja ylläpitämällä taloudellista tuotantokapasiteettia. Tuen tarkoitus on edistää talouden nopeaa elpymistä akuutin kriisin jälkeen.

Tätä kustannustukeahan voi hakea, vaikka yritys olisi jo saanut muita tukia koronatilanteessa. Tosin sitten ravintola-alan tuki ja kuntien myöntämä yksinyrittäjien koronatuki vähennetään täysimääräisesti ja Business Finlandin ja ely-keskusten yrityksille myöntämistä kehittämistuksista vähennetään 70 prosenttia.

19.20 Paula Risikko kok: Rouva puhemies! Kiitoksia ministerille tästä esityksestä, ja hyvä, että tämä nyt saatiin tänne. Minä ymmärrän, että tämä ei ole mikään helppo laki ollut, ei missään nimessä.

Mutta nyt kysyisin teiltä tästä, kun meihinhan otetaan yhteyttä hyvin paljon, ja kuten tiedätte oman taustani, niin minuun ottavat paljon yhteyttä yritykset ja yrittäjät, ja nyt tietenkin kiinnostaa se, miten tämä oikeasti saadaan nopeasti eteenpäin. Minä ymmärrän sen, että se on meidän käsissämme täällä eduskunnassa ja ministeri ei voi tähän nyt paljon teh-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 90/2020 vp

dä, mutta minä silti toivoisin, että olisitte siinä vähän niin kuin piiskurina niin sanotusti, myöskin sitten sen toimeenpanon suhteen. Monta kertaahan hyvä laki saattaa mennä keturalleen siinä, että se toimeenpannaan huonosti. Minä toivon ystävällisesti ja kunnioittavasti, että kone käynnistetään jo nyt ja että heti kun se laki täältä tulee, se on sitten... Minä vetoan myös kollegoihin, että tulisi nopeasti tämä laki täältä ulos ja sitten nopeasti toimeenpano. Nyt on sen aika, muuten nämä meidän yritykset kellahtavat, ja silloin meillä ei hyvä heilu. — Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Lintilä, 1 minuutti paikalta.

19.21 Elinkeinoministeri Mika Lintilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Risikko on täsmälleen oikeassa, ja se nopeus on äärettömän tärkeää tässä.

Peruslähdekohta on, että tämä tapahtuu täysin teknisesti eli suoraan ajoilla eli käytännössä sinne, voi sanoa, ei käsi koske välillä. Eli verottajalta saadaan tieto Valtiokonttorille, ja Valtiokonttori laittaa tämän maksuun. Siinä vaiheessa, kun meillä alkoi tämä laki olemaan aika selvä, niin Valtiokonttori jo aloitti omat valmistelut maksatukseen. Siinä vaiheessa, kun eduskunnassa nuija kopsahtaa tähän, niin Valtiokonttorilla on hyvin nopeasti sitten valmius lähteä näitä maksatuksia tekemään. Tavoite on tällä hetkellä, että kuun vaihteessa olisivat ensimmäiset maksatukset sitten liikkeellä.

Toinen asia on sitten nämä, joissa joudutaan käyttämään käsin valmistelua, eli esimerkiksi yritykset, jotka tulevat sektorilta, joka ei ole tässä 10 prosentin sisällä, tai sitten esimerkiksi nolla-alviset, joita löytyy esimerkiksi kuntoutuspuolelta tai muista vastaavista.

Mutta perusidea on nimenomaan, että on erittäin nopea maksatus tässä.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin talousvaliokuntaan.